

Lugejate kirjad: Eesti tee ja miksimikser

21.01.2011 00:00

PM

Restart Eestile

Foto: Scanpix

Eeldame, et meid on endiselt üle ühe miljoni, ja asumegi otsima meie oma, Eesti teed, mitte Ameerika, Inglismaa või Soome oma. Eesmärgiga muuta Eesti parimaks, elamisväärsimaks keskkonnaks Baltikumis, Põhjas, Euroopas. Täna eksisteerivad piirid looduses, kaardil, aga eelkõige meie oma peas. Kuhu oleme oma peas valmis neid piire liigutama?

Pakun, et Eesti tee aluseks võiks olla inimese loomulik areng ja seda ümbritsev keskkond. Näiteks inimese sünd – millisesse keskkonda uus kodanik sünnib? On meie haldusjaotus praegune või oleme seda muutnud? Viieteist maakonna asemel võiks olla näiteks kuus: Põhja-Eesti, Virumaa, Kesk-Eesti, Lõuna-Eesti, Läänemaa ja Saared. Valdade asemel võiksid olla kihelkonnad.

Kuidas on see keskkond kaetud sünnituseks vajaliku haiglavõrguga või on reguleeritud kodus sünnitamine? Milline on teedevõrk, transpordivõrk, tööjõu vajadus, palju see riigile maksma läheb, kust tulevad vahendid?

Iga inimese arenguetapi juures peame arvesse võtma kõiki nüansse, mida oskame. Kõik seda etappi puudutavad seadused tuleb üle vaadata: mis töötab, mis ei tööta, mida muuta, kas ja kuidas haakub see kõik inimese elu järgmise etappiga.

Milline võiks olla meie ideaalne peremudel? Näiteks isa, ema, kolm last ja koduloom. Lahendused peavad olema vastuvõetavad suuremale osale elanikkonnast. See tähendab konsensuslikku demokraatiat, kus riigikogus ja kohalikus omavalitsuses saavad seaduse jõu aktid, mille poolt on vähemalt näiteks 67 protsenti esindajatest.

Hakkame mõtlema. Teiste ahvimine riikluses, äris, kus iganes, on vaimu vaesuse märk ja tähendab automaatselt sabas sõrkimist. Me ei saa ega taha seda tunnistada. Seega on üks meie võimalik valik «Eesti oma tee». Olles teistest kukesammu jagu ees, saame ise kaasa rääkida suuna näitamisel ja eesliikuja on alati edukam kui sabassõrkija.

Sellel «Eesti teel» liikumist peavad suunama kodanike ühendused, erialaliidud ja riigikogu ning seda ellu viima valitsus ja kohalikud omavalitsused.

Piltlikult öeldes tuleb Eestil juba märtsikuiste valimiste eel vajutada stopp-nupule ja seejärel restart-nupule. «Ei» tuleb öelda loosungitele ning «jah» mõtestatud aruteludele.

Jaan Luks

See pole klassikaline keeletest

Tartu keelenaised Egle Pullerits ja Helju Vals on kirjastuse Koolibri ja minu koostöös valminud arvutimängu Miksimikser täiesti ekslikult pidanud tõsiteaduslikult traditsiooniliseks keeletestiks (PM 20.01).

Tegelikult on algusest peale sihiteadlikult koostatud omapärast loogikamängu oma kentsakuste ja lollitamistega, et tuua sisse lõbusus, mis on mängu põhitunnuseid. Pullerits ega Vals ei saa vist naljast aru. Kahjuks pole teada, kui palju kogusid nad ise selles mängus punkte. Aga see oleks juba nende probleem.

Loogikud ja psühholoogid on mängu kõrgelt hinnanud ja ... üllatus-üllatus: isegi Eesti Keele Instituut teadur Tuuli Rehema isikus pidas mängu tõeliseks meepotiks, millesse on sattunud vaid üks tõrvatilk. «See rikubki kogu meepoti ära,» öeldaks nüüd vististi. Olgu neil siis õigus.

Mõtlemisest algab kõik ja just seda püüabki Miksimikser läbi sõbraliku naeru arendada. Kus on mängus loogikavead? Hämamisega võiks vahest paar tükki leidagi. Tegijal juhtub.

Toom Õunapuu, mängu loojaid